

Stockholms kommun

Beslut för förskola

efter tillsyn i Skarpnäcks stadsdelsområde
i Stockholms kommun

Beslut

2016-04-27

2 (6)

Dnr 43-2015:10076

Tillsyn i Stockholms kommun

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Stockholms kommun under våren 2016. Tillsynen har avsett huvudmannens samlade ansvarstagande för utbildningen inom skolformen förskola.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stockholms kommun att senast den 15 september 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen. Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Förutsättningar för utbildningen i förskolan

Skolinspektionen konstaterar att Stockholms kommun, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Huvudmannen tar emot anmälningar från förskolechefer om angivna kränkningar mot barn, utreder skyndsamt omständigheterna kring de angivna kränkningarna och vidtar i förekommande fall de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling. (6 kap. 10 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen.

- Se till att samtliga uppgifter om kränkande behandling anmäls till huvudmannen.

Utveckling av utbildningen i förskolan

Skolinspektionen konstaterar att Stockholms kommun, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Huvudmannen ser till att det inom ramen för utbildningen i förskolan och annan pedagogisk verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn. (6 kap. 6–10 §§ skollagen)

Beslut

2016-04-27

3 (6)

Dnr 43-2015:10076

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen.

- Se till att det bedrivs ett målinriktat arbete mot kränkande behandling på kommunens förskolor. I det ingår att se till att planen mot kränkande behandling återspeglar förhållandena i varje enskild verksamhet och innehåller utvärdering av föregående års åtgärder samt konkreta insatser som ska genomföras under året för att förebygga kränkande behandling.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionens tillsyn visar att huvudmannen behöver se till att samtliga signaler om kränkande behandling anmäls till huvudmannen. Det behöver vara tydligt för personal, förskolechefer och huvudman i vilka lägen och på vilket sätt anmälningsplikten ska fullgöras.

Vidare visar tillsynen brister i huvudmannens målinriktade arbete med att motverka kränkande behandling på förskolan. Huvudmannen behöver se till att förskolornas planer mot kränkande behandling uppfyller skollagens krav. Planerna måste förbättras för att kunna bli det redskap i det dagliga arbetet de är tänkt att vara. De måste exempelvis innehålla varje verksamhets specifika behov och kopplas till konkreta förebyggande åtgärder som ska påbörjas och genomföras under året.

Föreläggande

Förutsättningar för utbildningen i förskolan

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen brister i att se till att samtliga signaler om kränkande behandling anmäls till huvudmannen. Vid tiden för Skolinspektionens tillsynsbesök saknas kända och fungerande rutiner för anmälan av signaler om kränkande behandling, såväl från personal till förskolechef som från förskolechef till huvudman.

Personal anmäler inte alla signaler om kränkande behandling till förskolechefer

Enligt skollagen är en förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till förskolechefen. Det har i Skolinspektionens tillsyn framkommit att förskolecheferna inte får kännedom om alla fall av kränkande behandling som förekommer på förskolorna eftersom all personal inte anmäler samtliga signaler om detta.

Beslut

2016-04-27

4 (6)

Dnr 43-2015:10076

I intervjuer uppger en del ur personalen att de inte känner till några rutiner för anmälan av kränkande behandling. De har därför inte anmält eventuella kränkningar till förskolechefen. Men även för de i personalen som uppger sig känna till rutinerna framstår det inte alltid som tydligt vilka situationer som behöver anmälas till förskolechefen. Det finns personal som menar att de inte har behövt följa rutinerna eftersom "det har aldrig gått så långt". Personalen uppger att de i de flesta fallen kunnat lösa situationen genom dialog med de inblandade och vårdnadshavare. En del av personalen upplever att det är svårt att bedöma vad en kränkning är. Utredningen visar således att all personal inte är medveten om att anmälningsskyldigheten omfattar alla händelser där ett barn eller en elev upplever sig ha blivit utsatt för kränkande behandling. Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:10) med kommentarer om arbetet mot diskriminering och kränkande behandling framgår att det inte ska göras någon värdering av hur allvarlig en händelse är innan den anmäls.

Signaler om kränkande behandling anmäls inte till huvudmannen

Enligt skollagen är en förskolechef som får kännedom om att ett barn anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Eftersom personalen inte anmäler samtliga signaler om kränkande behandling till förskolecheferna innebär det att förskolecheferna inte kan uppfylla sin skyldighet att anmäla signalerna till huvudmannen. Skolinspektionens utredning visar dessutom att alla förskolechefer inte känner till att de är skyldiga att rapportera in kränkande behandling till huvudmannen.

Representanter för förvaltningen uppger bland annat att de har uppmärksammat brister i hanteringen av kränkningar på förskolorna. Av den anledningen har ett arbete som syftar till att skapa nya rutiner för anmälan av kränkande behandling påbörjats. Vid tiden för Skolinspektionens tillsynsbesök har förvaltningen utarbetat ett förslag till nya rutiner som ska presenteras för stadsdelsnämnden.

I detta sammanhang vill Skolinspektionen framhålla att huvudmannen, som har det yttersta ansvaret för att se till att samtliga signaler om kränkande behandling anmäls till huvudmannen, måste säkerställa att rutinerna implementeras i verksamheten.

Motivering till föreläggande som ingripande

Enligt 26 kap. 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgär-

Beslut

2016-04-27
5 (6)
Dnr 43-2015:10076

der som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Verksamheten för förskola i Stockholms kommun, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, uppfyller inte de krav som ställs i författningarna. Stockholms kommun, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa de konstaterade bristerna.

Utveckling av utbildningen i förskolan

Huvudmannen ser inte till att förskolan bedriver ett målinriktat arbete med att motverka kränkande behandling

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte ser till att det bedrivs ett målinriktat arbete mot kränkande behandling på samtliga förskolor.

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling. I intervju med representanter för förvaltningen och med förskolecheferna framkommer att arbetet med att motverka kränkande behandling behöver utvecklas på förskolorna. Enligt förskolecheferna ingår inte arbetet med att motverka kränkande behandling i huvudmannens uppföljning av verksamheten. De intervjuade förvaltningstjänstemännen ger uttryck för att det finns ett behov av att styra upp det förebyggande arbetet. De menar att det i dagsläget finns alltför stora variationer i hur detta arbete bedrivs på förskolorna. För att komma till rätta med dessa variationer har förvaltningen för avsikt att utforma enhetliga rutiner för kartläggning av risker för kränkande behandling samt planering av åtgärder som syftar till att stävja de kartlagda riskerna.

Av Skolverkets allmänna råd för mot diskriminering och kränkande behandling (SKOLFS 2012:10) framkommer att i det förebyggande arbetet ingår att regelbundet kartlägga barnens trivsel och trygghet. Resultat av denna kartläggning behöver analyseras för att identifiera risker för kränkande behandling. Utifrån de identifierade riskerna ska konkreta och uppföljningsbara mål sättas och insatser planeras. Intervjuer med såväl förskolechefer som representanter ur personalen visar att kartläggning av riskområden görs i olika utsträckning i de olika förskolorna. I Skolinspektionens utredning framkommer att det finns förskolor som inte alls gör sådana kartläggningar. Det finns även förskolor som genomför någon form av kartläggning men som inte använder dess resultat som ett underlag för planering av förebyggande åtgärder. Förskolecheferna anser att förskolor som brister i kartläggningen är främst de förskolor som har hög personalomsättning.

Det framgår av skollagen att som ett led i det målinriktade arbetet ska verksamheterna varje år upprätta en plan mot kränkande behandling. Skolinspek-

Beslut

2016-04-27

6 (6)

Dnr 43-2015:10076

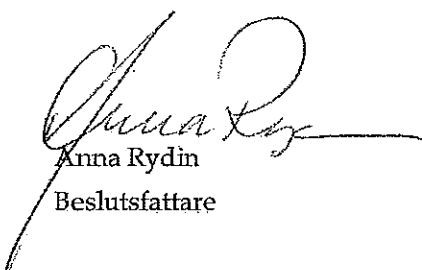
tionens granskning av ett urval av förskolors planer mot kränkande behandling visar brister i den delen som gäller det förebyggande arbetet. Planerna innehåller inte någon redogörelse för vilka förebyggande åtgärder som behöver genomföras för att motverka kränkande behandling. Detta är inte förenligt med skollagen som anger att planen mot kränkande behandling ska innehålla en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Dessutom ska en redogörelse för vilka åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under året tas med i planen. Såväl politiker som representanter från förvaltningen uppger i intervjuerna att de har uppmärksammat brister i förskolornas planer mot kränkande behandling. De uppger vidare att ett utvecklingsarbete inom detta område redan har inletts.

Motivering till föreläggande som ingripande

Enligt 26 kap. 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Verksamheten för förskola i Stockholms kommun, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, uppfyller inte de krav som ställs i författningarna. Stockholms kommun, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa den konstaterade bristen.

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydén

Beslutsfattare

Renata Grelak

Föredragande

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Skarpnäcks stadsdelsområde

Skolinspektionen

Box 23069, 104 35 Stockholm

Bilaga 1: Fakta om Skarpnäcks stadsdelsområde

Stockholms kommun har delegerat ansvaret för den verksamhet som huvudmannen bedriver för förskola till stadsdelsnämnderna.

Stadsdelsområdet Skarpnäck ligger i sydöstra Stockholm och omfattar stadsdelarna Hammarbyhöjden, Björkhagen, Kärrtorp, Enskededalen, Bagarmossen, Skarpnäcks Gård och Flaten-Orhem-Skrubba. Skarpnäcks stadsdelsnämnd är ansvarig nämnd för förskolan i stadsdelsområdet Skarpnäck. Stadsdelsområdet har cirka 46 000 invånare.

Stadsdelsförvaltningen är verkställande organ under stadsdelsnämnden och leds av en stadsdelsdirektör. Ansvaret för förskolan ligger på avdelning för förskola som leds av en avdelningschef. I avdelningen ingår en stödenhet som riktar sig till barn i behov av särskilt stöd i sin utveckling.

Skarpnäcks stadsdelsområde har 37 kommunala förskolor som är organiserade i sju förskoleenheter. Varje förskoleenhet leds av en förskolechef. Sammanlagt finns det vid tiden för Skolinspektionens tillsyn 1 950 barn inskrivna i de kommunala förskolorna.